

Előfizetési árak:

Helyben, vagy postán küldve:
 Egy évre 10 frt — kr.
 Félévre 5 frt — kr.
 Negyedévre 2 frt 50 kr.
 Egy óra 1 frt — kr.
 Egyes szám 4 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (nagy-uj-utca, 1702. sz.) bérmentve küldendő. Ide intézendők a reklamáziók is.

Előfizethető helyben:

Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében. Szinay Gyula kiadó lakásán (kis-csapó-utca 383. sz.) és a szerkesztőségben — vidékről pedig a postahivatalok útján.

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr.
 Nagyobb terjedelmű s többszöri hirdetések alkú szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj minden külön beiktatásért 30 kr.

Hirdetési vagy reklámot magában foglaló újdonság sora 50 kr. Nyilttéri közlemények minden petit sora 50 kr.

Hirdetések fölvetetnek Szinay Gyulánál, a szerkesztőségben, valamint Zichermann H. közvetítő irodájában is.

Név nélkül, vagy bérmentellenül beküldött levelek nem vétetnek figyelembe.

Kéziratok vissza nem adatuak

Felhívás előfizetésre.

Az első évnegyed vége felé közeledvén, szíves bizalommal felkérjük t. előfizetőnket az előfizetések megújítására.

Lapunk előfizetési ára:

Egy évre . . . 10 frt. — kr.
 Fél évre . . . 5 „ — „
 Negyedévre . . . 2 „ 50 „
 Egy óra . . . 1 „ — „

A »Debreczen« mint a debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye, ez után is buzgón fogja szolgálni a függetlenségi eszméket s midőn az olvasó közönség további szíves pártfogását kérjük, igérjük, hogy lapunk szellemi részére még több gondot fordítunk, a csinos kiállításról pedig a »Debreczen« részvénytársaság nyomdaja gondoskodik.

Az előfizetési pénzeket kérjük Szinay Gyula főszerkesztő kiadóhoz (kis-csapó-utca 383. sz.) intézni, hol hirdetések is fölvetetnek.

A »Debreczen« szerkesztősége és kiadóhivatala.

A köztemetkezés.

Kormányilag a politikai erkölcs lejtőjére terelt hazánk alkotmányának valódi sirásói azok, kiket tizenöt évi klub-élet dressurája annyira megpuhitott, hogy a kormány bemerte nyújtani az öngyilkosságra érlelő merényletnél egyébnek nem mondható törvényjavaslatát. Mindaz, a ki e munkát olvassa, a ki saját eszével gondolkozni képes, a ki szót emelni mer, oda kell, hogy kiáltssa, oda kell, hogy menyörögje a többség fülébe:

Megálljatok! Nem saját személyeteket, de választóitok és így a népfelég érdekeit képviselitek. A Rubikont már a 14. és 25. §§-kal egy lépéssel túl hágtátok. Ily alkotmányi életkérdésben választóitoktól felhatalmazást nem kértetek, nem kaptatok, ti kik kevesek kivételével, szügyenletes meghunyászkodással, saját érdekeiket követve, a még vajdó alkotmányunk sirásóivá szegődtetek, hogy a Bécsnek tömjénező, jelenleg jutalmakat, hivatalokat osztogató kormánynak vakon engedelmessé, a bécsi negyedfél százados hagyományos politikáját, nemzetünk magába olvasztását, mit százados furfanggal, erőszakkal s vérpatakokkal ki nem vihettek, ti mozdítsátok elő. Elmozdítjátok pedig, ha ezen benyújtott törvényszörny embrióját, az ország feljajdulásá-

nak hatalma folytán, keresztvízébe nem fullasztjátok.

A többség fülébe kell menyörögni: Ha ezen törvény 63 mindent tudni köteles és mind a kilencz muzsa agyvelejét saját koponyájába követelő csalhatatlan főispáni álarcz bálvány-kormányzat törvénynyé válna; s ha ezen 63 bálvány kormányzó, ki a magasabb kivatalokat ajánlja, néppel élő szolgabírókat, kisebb hivatalnokokat egész a falvak közjegyzőjéig kinevez, fellüggeszthet, előmozdít hat s mint a kovász a tésztaiban a kormány érdekerjedésbe kelesztené a népet, kérdem:

Valjon mi lenne az alkotmányos nevet viselő nemzetünköl? Mi lenne az országgyűlésből? És minden papiroson irandó ellenőrzési s csak papiroson létező, de életben soha tetleg többé nem érvényesíthető törvényből? Szóval mi vé silányulna a parlament?

Igy vajmi kevés egyesek kivételével, minden képviselő csak az lehet, kit a belügyminiszter nevez ki s kiknek megválasztását legfőbb szatrapájának megparancsolandja. Ellenzéki képviselő is lesz, mert egy kis hors szükséges a mindig négyszeresen győző többség hírhés jólakásához. De ezek is a főispán által szemenszedettek és engedélyezettek lesznek.

Valjon azokon kívül, kik személyes

A DEBRECZEN TÁRCZÁJA.

„Apostol vagy örült.”

Mutatvány Echeagarny »O Locura o Saadidade« című felvonásos drámájából. Fordította: Somogyi H.*

KILENCZEDIK JELENET.

Juana. Lorenzo.

Juana (szünet után.) Elmentek mind?

Lorenzo (a szófára ül.) El, kedves Juanám: egyedül vagyunk.

Juana: Végre! Végre megérkezett az epedve várt pillanat! Minden megjő, de minden el is múlik. Figyelj Lorenzo! Perczeim megszámlálvák s még sokat, igen sokat kell elmondanom. Mindenekelőtt azt: hogy ártatlan vagyok: hogy én — — hogy én nem gondoltam — — hogy én nem akartam — — hogy én — — (melyen megrendülve lehajtja fejét.)

Lorenzo: Tudom, Juanna, tudom!

Juana: Semmit sem tudsz; mert minden ellenem bizonyít.

Lorenzo: Ne izgasd magad! felejtse el, — s pihenj!

* Az első három közlemény lapunk I. évi 14., 20. és 62. számában jelent meg.

Juana: Felejtsem? Igen; jól mondd: nem sokára felejték s pihenek. A pihenésre hosszú, hosszú időm marad: most élni akarok, bár sirok és szenvedek — oh engedj egy édes pillanatot is — hisz elég sóhaj, könyvet és esőket viszek magammal a sírba, hogy az örök hallgatást és magányt az élet ezen emlékével kitöltsen. (Kis szünet után.) Ezért közölnék veled valamit; de miként? Miként közöljem azt veled, ha elő nem készítek reá. Mint tegyem ezt, hogy kétely, gyanu vagy előítélet ne ébredjen lelkedben? Te nem értesz meg, és én jobban nem tudom megmagyarázni, bár negyven év óta gyötörök lelkemet hasonló gondolatok.

Lorenzo: Beszélj, magyarázd, a mint tudod, csak nyugodjál meg, Juanám; megárt az izgalom.

Juanám: Igen, igen; meg kell mondanom. Nem tudnék meghalni különben. Először bebizonyítandó azt — — hogy nem voltam nyomorult tolvajná — — (kezeibe rejtj arcát.)

Lorenzo: Hallgass, oh hallgass! Ne ejtsd ki újra e esunya szót!

Juana: — és mert utolsó vigaszom: kitarhatni előtted egész szívemet. Bocsáss meg Lorenzo! A haldoklók önzök. Gyónásom neked

a legborzasztóbb fájdalmat, nekem a legnagyobb boldogságot szerzi. S bár szeretlek, mint saját gyermekemet: e gyónás fájdalmától meg nem kímélhetlek.

Lorenzo: De miként lehetséges ez, Juanna? A mi szivednek a legfőbb boldogságot adja: az nekem a legnagyobb fájdalom legyen?

Juana: Miként lehetséges? Miként lehet? Pedig úgy lesz, fájdalom, úgy lesz. Oh fiam, oh fiam! Így szólíthatlak, nemde, nem haragszol érte?

Lorenzo: Oh istenem, Juana!

Juana: Jó, fiannak foglak nevezni s te engem anyádnak. Oh nevez anyádnak! Örvendjen bár az ég vagy a pokol; csak nevez anyádnak! Kell, hogy anyádnak nevezd!!

Lorenzo: Anyám!

Juana: Ne így — ne ily hangon! Kegyetlen! (Meg akarja Lorenzot ölelni, de karjai erőtlennül lehanyatlanak s visszaesik a karosszékre.)

Lorenzo: Szegény asszony, lázában beszél.

TIZEDIK JELENET

Voltak. Ines balról jön.

Ines (atyjához siet s az örömtől alig tud

érdekből s minden áron képviselővégre törekvésnek (mert ahhoz nem kell semmiféle qualificatio és még főispán is lehet) találkozik e magyar? (a kortések zsebelő kolomposait ide nem értve.) Minek ily országgyűlés? Minek a nép felségi jogával ily játék, ily erkölcs súlyesztő, emberi méltóságot tipró törvényes álarcz?

Valjon nem ébred-e minden gondolkodó honfi kebelében azon kérdés, hogy nem volna-e czélszerűbb, ha a kormány az országgyűlés helyett hívná össze a 63 mindent tudó főispánjait és kormányozná az országot bölcse belátása szerint? Valójában ez kívánatosabb, mert ez által bemutatná Európának nemzetünk azt, hogy: az 1848—49-ben életképességünkkel Európa előtt kiuntató elődeink fiainak ősjogai egy időre hatalmaskodó erővel elszibbaszthatók. De azt is, hogy nem oly vakok és a hivatal után minden áron sóvárgók kivételével még nem oly gyávák, hogy a minden hatalmat a kezükben ragadni törekvő kormány érdekért alkotmányos álarcz alatt megengedje, hogy a képviselő kezeivel ássa meg az ezeréves magyar genusz sírját.

Én, ki 1832-től kezdve tehetségem szerint politikai életünkben tetteg befofolytam, ki őseinknek a bécsi hagyományos politika elleni önfemlartási örök küzdelmeit ismerem, sirom széléről azt sóhajtom: Ébredj magyar! Mert ha ezen alapjában már a szabad alkotmányos életet gyilkoló törvényjavaslat, melynek ha gyökere marad, semmiféle módosításokkal a magyar nemzet életében meg nem honosítható, törvénynyé válik, úgy a korlátlan hatalomszomjas kormány, a 63 megyenélküli teljhatalmu főispánjával elfogja nemítani tudni a későbbi módosító törekvéseket, mert ezen 63 kormányzóé lesz az ország, a hatalom és a dicsőség ezen a földön, melyet szabad aseink verrei szerettek s ezer évig, mint ölkormányos hősök vérről megvédték.

Besze János.

A szófiai merénylet. A szófiai orgyilkosság tetteseit még mindig nem sikerült kinyomozni. Kettő azonban bizonyos. Először az, hogy a lövések Stambulornak szoltak s hogy egyedül őt akarták megölni. Másodszor meg az, hogy többé nem lehet tagadni a merénylet politikai jelleget, mint az első pillanatban tették, midőn nem tartották kizártnak, hogy a gyilkosság magánboszu műve. Erről azonban szó sem lehet többé, mert a gyilkosság politikai indokai világosan szembe tűnnek. De ha egyéb nem, úgy az orosz és francia sajtó nyilatkozatai maguk is megmondanak, minő jelentősége van a pénteki gyilkosságnak. Párisban és Pétervárott egyhangulag azt hirdetik, hogy Bulgária mostani helyzetének tartathatatlansága jut kifejezésre ez eseményben. Nem is szólva arról, hogy a merénylet kétségkívül Oroszországból indult ki, hogy szoros kapcsolatban áll az ismeretes pánszláv üzelmekkel, bizonyos az is, hogy komolyabb következménye az esetnek nem volt s Bulgáriában a belső béke ma legalább is annyira biztosítva van, mint Oroszországban, hol szintén elég gyakornak a merényletek. Csak hogy azért senki sem mondja, hogy Oroszországban a viszonyok tarthatatlanok s Európának kell a nyugalom biztosítására közbelepnie. Pedig ezt kívánják most az oroszok, vagyis azok, kik az orgyilkosokat felberelték. A bolgár közviszonyok szilárdaságát mi sem bizonyítja jobban, mint éppen az a körülmény, hogy a fejedelemség ezt a katasztrófát is minden baj nélkül ki tudta állani. A rend és nyugalom a gyilkosság után is zavartalan maradt s a bolgár nép ujjal kimutatta rendületlen ragaszkodását maga választotta fejedelméhez s kormányához.

Az osztrák reichsrath összehívása. A király az osztrák reichsrath mindkét házat esütőrtökre április 9-ére hívja össze, gróf Trauttmansdorff-Weinsberg Nándor titkos tanácsost az urakháza elnökeve, herceg Schönburg-Hartenstein Sándor és herceg Czartoryski Konstantin titkos tanácsosokat pedig ugyanez elnökeve ne ezte ki. Az egyesült baloldal elnöksége április 7-én délelőtti tizenegy órára hívta össze a part első értekezletét. — Az ifjú-cseh part bizalmi férfai tegnap Prágában értekezletet tartottak. Több szónok nyilatkozott a helyzetéről, mire az értekezlet kimondta, hogy szabad kezet enged a part reichsrath-képviselőinek s nem ad nekik semmi utasítást; a képviselők Bécsben, apr. 8-án tartják első értekezletüket. A ma érkezett bécsi lapok pártkülönbség nélkül konstatálják, hogy az új képviselőházi többség megalakítása ügyében eddig nem történt eldöntés s hogy Taaffe gróf s a partok közt csak a parlamenti ügymenet könnyítése iránt letesült némi megállapodás.

BELFÖLD.

Az új aranygyapjas lovagok. A király márczius hó 24-én kelt legi. keziratával: József Ferdinánd főherceg és József Ágost főherceg ő cs. kir. fenségöket, továbbá gróf Sternberg Lipót szolgálaton kívüli lovassági tábornokot, Clary és Aldringen Ödön herceget Clam-Martinié Richard grófit és gróf Khuen-Belasi-Héderváry Károly bánt — az aranygyapjas rend lovagjaivá nevezte ki.

* **Az aradi függetlenségi párt** e jövő országgyűlési képviselőválasztásokra már megkezdte a szervezkedés munkáját. A párt végrehajtó-bizottsága elnökül Müller Károlyt jelölte ki, s egy bizottságot küldött ki, a mely a párt szervezeti szabályokat elkészítse. Azután a végrehajtó-bizottság párt-alelnököknek kijelölte: dr. Barabás Belat, Nikolits Dömöt, Telacsán Sándort és Vizer Pétert; jegyzőkül: dr. Keresztes Gyulát és dr. Plopu Györgyöt. A párt gyűlése április közepe táján lesz, mely alkalmal elöterjesztik a kész szabályokat, ekkor lesznek a választások is.

KÜLFÖLD.

Bismarck képviselőjelöltsége arról a beszélgetésről ir, melyet Richter Windthorsttal folytatott, Bismarck képviselőjelöltségére vonatkozólag. Windthorst kérdésére Richter kijelentette, hogy Bismarck veresége valószínű, ha a német-hannoveraiak arra szánják magukat, hogy már az első választásnál a német-szabadelvű jelölte szavazzanak. Windthorst erre megjegyezte, hogy ez megfelelne az ő óhajlásának. Ezenkívül még kifejezést adott annak az óhajlásának, hogy Bismarckkal a képviselőházban megmérkőzhessék. E beszélgetésnél egy német-hannoverai párti képviselő is jelen volt. Richter e közleményel nyilván a cenzurpárti választókra kíván befolyást gyakorolni.

Magyarok Konstantinápolyban.

Konstantinápolyból írják, hogy a magyar kirándulókat a szultán udvari ebédre hívta meg. A szultánt az ebédnél Ridván pasa és Madjid bej képviselte. Ridván pasa a magyarok hatalmas királyára, a ki iránt a török nemzet anynyi rokonszenvvel viseltetik és a nemes magyar testvér-nemzetre emelte poharát. Nyári b. a vendégszerető és a magyarok iránt rokonszenvvel eltelt szultán egészségre ivott. Erődy Béla török nyelven szintén a szultánt köszöntötte fel. Perlaky Elek képviselő nagy tetszés-

szólni.) Atyám, atyám, a hercegnő jön — érted ő jön!

Lorenzo (felugrik örömmel.) A hercegnő?

Ines (Lorenzo jobboldalán.) Igen ő, hogy megbeszélje ügyünket. Eduardo megnyerte részünkre!

Lorenzo: Mily boldogság, kedves leányom! Végre, végre!

Ines. Meg vagy immár elégedve? Nemde ezt nem vártad?

Lorenzo: És te gyermekem?

Ines: Én? Oh én nagyon boldog vagyok! Menjünk, menjünk gyorsan!

Juana (megfogja Lorenzo karját.) Nem, nem akarom, hogy elmenj, nem szabad elhagynod!

Lorenzo (Ineshez). Mindjárt megyek.

Ines: Ne késsél, ne késsél atyám! A hercegnő megsértődhetnék.

Lorenzo: Ne félj gyermekem, légy gondtalan, nyugodt! Anyád fogadja a hercegnőt legnagyobb tisztelettel s ünnepélyességgel a szalonban. Én Juanát szobájába kísérem s rögtön követlek.

Ines: De rögtön papa, ugy-e rögtön jössz? (El.)

TIZENEGYEDIK JELENET.

Lorenzo, Juana.

Lorenzo: (elakarja Juanát vezetni jobbra.)

Juana. (Ellenszegül.)

Lorenzo: Jer Juana! Pihend ki magad: azután beszélgethetünk, míg kedved tartja. Juana: Azután? S ha meghalok azalatt míg távol vagy tőlem!

Lorenzo: (türelmetlenül.) Oh ne beszélj erről!

Juana: Huszonöt évig nem láttalak, s most sem akarnak egy pillanatra egyedül hagyni veled. Oh nagyon kegyetlenek irántam!

Lorenzo: Azután, kedves jó Juanám! (Elakarja kísélni.)

Juana: Te is menni akarsz? Te is? Mődomban áll, hogy visszatartsalak.

Lorenzo: Juana!

Juana: Csak ez egyet hallgasd meg, s aztán menj, ha akarsz. — Én — én vettem el a nyakéket!

Lorenzo: (meglepetve.) Te?

Juana: Én!

Lorenzo: Miért?

Juana: Hogy meg ne lásd!

Lorenzo: S miért ne?

Juana: Mert egy papírszeletet tartalmazott anyád kezeirásával, melynek tartalmát soha sem kelle megtudnod.

Lorenzo: S mi volt a papírszelet tartalma?

Juana: Oh, tartalmát mindig eszemben tartám, így hangzott: »Fiam, Lorenzo! Az ékszerszekrénykében, mely fejem alján párnák közé van rejtve, egy levél fekszik. Halálom után nyisd ki a szekrénykét s olvasd el azt, mit egy éjjel lelkiismeretem borzasztó furdalásaitól győttörtetve, leírtam. Bocsáss meg, s isten világítsa meg lelkedet!« mondá?

Juana: Azt.

Lorenzo: (fokozódó feszültséggel.) Es te nem szözlöttél-e szintén lelki furdalásokról az imént?

Juana: Igen, ez volt a szó. Most menj, ha akarsz.

Lorenzo: (gondolkozva, szünet.) Nem! És e levél?

Juana: Hogy anyád e levelet megírta: nem volt előttem titok — csak a hely, hol azt rejtve tartá. Hogy ezen nyakék fontos közleményt tartalmaz, azt szívós, lesekdedő, száma-

szel fogadott beszédben a török nemzetre emelt poharat. Erre Rüdván pasa lendületes felköszöntőben a magyar vendégeket éltette, a mit Madjid bey tolmácsolt. A legutóbbi szelamlík alkalmával a magyarok számára tiszteleti helyet tartottak fenn. A magyar vendégek a szultán lelkes éljenzéssel üdvözölték. A szultán Ibrahim pasa főszertartás mester által üdvözletét és köszönetét fejeztette ki a barátságos érzelmeikért és elrendelte hadsegédének, hogy a magyar kirándulókat kalauzolja a kincstárak és paloták megtekintésére.

Az új alispán.

(A híres törvényjavaslat.)

Egészen elenyészik a törvényjavaslatban az alispán hatá-köre, tehát azé a tisztviselőé, a ki lelke volt mindenütt a megyei közigazgatásnak. Persze ebben a javaslatban már nem juthatott a részére hatáskör, mivel mindazt a főispánra ruházták, ami hatalommal és befolyással jár.

Tulajdonképp mindegy lenne, ha megfordítva az alispánt látta volna el hatalommal és befolyással, mikor az is kinevezett állami tisztviselő lesz, de ez esetben szembeszökő lett volna, hogy milyen fölölsegek a közigazgatásban a főispánok.

A javaslat készítői tudják ezt a legjobban, sőt kiolvasható ez a sorok közt még a törvényjavaslat indoklásából is, mely melleleg megjegyvezve, épen olyan irányzatos és tökéletes, mint maga a javaslat. Hanem a vezérelv az volt, hogy a főispánokat meg kell tartani, mert azokra szükség van. Ugy érteve, hogy nem is főispánokra van szükség, hanem az ötven főispán támogatására, atyafiságára és összeköttetésére, mert különben megbukhatik az egész törvényjavaslat.

Ugy áll a dolog, hogy a főispánok megnyerése a muszka közigazgatás új rendszerének, fizetésekben és nyugdíjakban bele fog kerülni az országnak évenként legalább fél millió forintba, a mi csak elég olcsó ár talán! Különösen ha csak néhány évig fog tartani, amint maga a kormány is sejteti, mivel az egyszer folyamatba hozott állami közigazgatás — így szól a sugalmazott híresztelés — csakhamar nélkülözhetni fogja a főispánokat.

Akkor aztán új törvényt alkothat megint a jövő Szapáryja és ismét visszahelyezheti a megyei közigazgatás munkáját az alispán kezébe, a ki most nem osztó zérus szerepére van kárhoztatva, mivel nem oszt sem hivatalokat, sem tandij-mentességet.

Csak egyet oszt az alispán. Megosztja a szolgabírákkal azt a nyomoruságos szerepet, melyet az új törvényjavaslat (a főispánt kivéve) minden oszlopos megyei tisztviselőnek kijelöl, különös nyomatékkal hangsúlyozva a 19-ik században, hogy a szolgabíró idegen pénzt vagy pénzértéket rendszerint nem kezel.

De hiszen nem kezelhetett volna a szolgabíró idegen pénzt a jelenleg érvényben levő törvény szerint sem, ha a felügyelet és ellenőrzés kötelességét pontosan és szigorúan teljesítik vala azok a kegyelt főispánok, kiknek lelkiismeretere, odaadására és buzgalmára építi fel a miniszterelnök az egész állami közigazgatás kártya-várát.

És a többi tisztviselő hatáskörének megállapításában is felületes, könnyelmű, nevetés az a törvényjavaslat, melynek benyújtásáról az uszály-hordozók nagy képpel hirdették, hogy attól kezdve az országnak egy új korszakát fogjuk számítani. Persze nem lehetetlen, hogy ez a hozsánna-zengés gonoszul cseloz az ugynevezett fináncz-korszakra, melyben a súlyos közterheket viselő adófizetőket kivéve, minden ember zöld hajtókás egyenruhába fog bujni és az államilag közigazgatott országban minden az államé lesz: a vasutak, a gyárak és a korema, csak az iskola, a kórház és a többi jótékony vagy emberbaráti intézet nem, mert ezeket joga lesz a polgárságnak fenntartani pótdadóból.

Egyszerűen erre irányul az a fennen emlegetett önkormányzat, mely a közigazgatási törvényjavaslatban folytatattatik, mely azonban nem egyéb, mint vakmerő szemfényvesztés. A jogokból semmit sem biztosít ez a javaslat a névhecsülés látszataért meghagyott önkormányzati testületeknek és csupa üres frázis az, a mit az önkormányzat fejlesztéséről összehord az indokolás, mely egyébiránt a vármegyei önkormányzatra vonatkozó rész megokolásánál világosan kifejezi, hogy ezentul az autonóm testületnek semmi jussa a közigazgatáshoz.

•Czélja az — így szól a Szapáry Gyula gróf nevében tartott és Szalavszky Gyula államtitkára valló indoklás — hogy az önkormányzat tevékenységi körébe lehetőleg mindaz illesztessék, aminek megfelelő ellátására az önkormányzat képes, másfelől, hogy az állami akaratnak minden irányban érvényesítése biztosítottassék.

•Ehez képest az önkormányzat az állami közigazgatás keretébe tartozó teendőik ellátása alól felmentetik, hogy egész erejét saját feladatainak, helyi érdekei és czéljai szolgálatának szentelhesse.

Milyen nagyilelkűség! Fölmentik a megyéket az alól, ami a szent és nagyrabecsült joguk és még halára tartanak igényt, amert a polgárságot helyi érdekeinek szolgálatára »hatalmazták fel«, természetesen a maga költségén, mert a kormány, nem annyira az állam, mint a maga részére, csak hatalmat keres és nem kötelességeket. Ezeknek teljesítését átengedi a társadalomnak, mely már is gönyved a közművelődésért és közjótékonyágért hozott áldozatok sulya alatt. Ezeknek teljesítését átengedi a polgárságnak, mely egyébiránt az önkormányzathoz is csak a kötelességek miatt ragaszkodik.

Hallatlan pazarlás az, a mit a közigazgatási törvényjavaslat végbevisz, eldobva a közélet terén a legjobb elemeknek szolgálatát, mely sem az államnak, sem a megyéknek és községeknek pénzébe nem került, a melyet pénzen megszerezni nem is lehet.

Gyilkosság és öngyilkosság.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, ápril 1.

A Debreczenhez egy óra-járáásra eső Józsa-községben megdöbbentő gyilkosság és öngyilkosság történt, mely egy házaspár véres tragédiája. A férj szerette a nejét, a ki azonban nem mutatott hajlandóságot a vele való élésre, sőt az esküvőhöz rövid időre elhagyta őt. A férj midőn látta, hogy hiába akarja kibékíteni a nejét, minden kísérlete dugába dől, agyon lötte a feleségét, azután pedig magát.

A megdöbbentő tragédiáról következő részleteket közli tudósítónk:

Felső-Józsa községben, mely a debreczeni törvényhatóság felügyelete alatt áll, óriási vi-

toló érzékem sejteté velem s tartalmát eltaláltam. Csak ezért kerítettem birtokomba a nyakéket, mely jogos zsákmányom volt! Fájdalom és könyvtelt huszonöt év árán, mely idő keserűbb, fájdalmasabb s kegyetlenebb nem is lehetett volna — szereztem meg e titkot.

Lorenzo: Bocsánat? Lelkifurdalás? Anyám? — Nem értem, mit akar mindezzel mondani. Komor aggodalmak őrjögve száguldnak keresztül-kasul agyamon, s a felelem vasmarokkal szoritja össze szívemet. Lázban beszélsz — s lázad reám is elragad.

Juana: Nem — ne hidd lázas én nem vagyok.

Lorenzo: De a levél az ékszerszekrénykében?

Juana: Enyém volt. A nyakékbe rejtett papírszelet nyomára vezetett. Te nem látad a levelet? mert nem volt szabad meglátnod. Anyád a halállal vívódott, — mit is érdekelhetette az őt — Hisz mondám már, hogy nincs a haldoklónál nagyobb önző.

Lorenzo: De a levél a levél!

Juana: Birtokomban van.

Lorenzo: Itt van?

Juana: Igen, itt! (keblére mutat.) Itt nálam van! Csak egy papírlap s mégis mászányi sulylyal nyomja lelkemet.

Lorenzo: Látnom kell!

TIZENKETTEDIK JELENET.

Voltak. Tamás.

Tamás (balról beléps az ajtóban megáll.)

Lorenzo! Lorenzo!

Lorenzo (türelmetlenül.) Nos, mit akarsz?

Tamás: A hercegnő megérkezett.

Lorenzo: Jó, jó: igen örvendek.

Tamás: (félre.) Minő hang! (Fenn) Jer tehát, fogadd!

Lorenzo: Megyek már.

Juana: (Lorenzohoz.) Ne hagyd el! Oh, Istenem! Lelked üdvére kérlek, maradj! (Hal kán.) Ha tudnád —

Tamás: Jöss-e már?

Lorenzo: Megyek csak ne gyötörj. Mondtam már, hogy megyek.

Juana: Ne menj! El kell mondanom mindent! Atadom a levelet, ugyanazt, melyet 25 évvel ezelőtt anyád sajátkezűleg írt. Meggyőződdől róla, hogy az ő kezeirása, az ő aláírása. Csak el ne hagyd!

Tamás: (mindinkább növekedő türelmetlenséggel.) Lorenzo, jer!

Lorenzo: Hisz mondtam már, hogy megyek, megyek azonnal. Tudom, hogy menem kell! Kérlek eredj! (Hal kán.) Juanahoz.) A levelet, a levelet, gyorsan!

Juana: Ha ő eltávozott.

Lorenzo: (hevesen.) Menj már!

Tamás: De a hercegnő?

Lorenzo: Várjon! Talán még senki sem váratta az előszobában? Az enyém jobb az övénel.

Tamás: Megörültél!

Lorenzo: Én nem; de te igen. Távozzál már!

Tamás: (közeledik.) Mi bajod Lorenzo?!

Lorenzo: Semmi, semmi. Már meguntam — ne gyötörj tovább! Hadj magamra.

Tamás: Jó, jó, (Félre.) Mi baja lehet? (El balra)

gatottságot kellett a tegnap ott történt véres gyilkosság és öngyilkosság. Az izgatottságnak Debreczenben is meglátszott a nyoma, mert Józsról a hetivásárra bejött emberek tele sópáncodtak az egész piacot a megdöbbenő hírrel.

Tóth János és felesége a hősei annak a véres tragédiának. Tóth János felső józsa-születésű 26 éves gazdalkodó, a felesége pedig Szilágyi Gábor ottani gazda-embernek Julis nevű leánya.

Két évvel ezelőtt 1889. február 5-én vette nőül Tóth János Szilágyi Juliskát, ki akkor 24 éves volt. A leányt már regóta nagyon szeretete s csak arra várt, hogy a katonaság alól megszabaduljon s azonnal megkérte. Szilágyi Gábor nem volt módos ember, csupán egy kis szőlő meg egy kis ház volt a birtoka, nem is gondolkodott rajta sokáig, hogy oda adja-e a lányt vagy nem. Sőt még örült is neki, hogy olyan derek ura lesz a leányának. Mert Tóth Jánost mindenki úgy ösmerte a községben, mint szorgalmas, dolgos embert, a ki a kis szőlőjéből tudott annyi jövedelmet előteremteni, hogy a családja ne szenvedjen szűkséget.

Szilágyi Julis azonban nem nagy hajlandóságot mutatott Tóth János iránt. Közönyös volt hozzá, de addig dícsérték előtte a kéréjét, míg belenyugodott es hozzá ment feleségül. A lakadalom 1889 évi február 5-én esett meg nagy vigassággal, melyre még most is élénken emlékeznek a józsaik.

Tóth János azután nagyon boldog embernek érezte magát, hiszen övé lett a kit szeretett, bár az egy kicsit lehűtötte, hogy a felesége nem nagyon örül ennek a szerencsének, sőt nem is viselkedett hozzá gyöngédséggel. De remélt azért Tóth János, hogy majd csak megszereti az ő nagy szeretete után.

Azonban hiába remélt, mert egy-két het mulva a lakodalom után kiűtött a háznál a perpatvar s mindennap növekedett, míg végre Tóth János is kijött a beketüresből s erélyvel akarta az asszonyt rendre tanítani. A nő erre úgy felelt meg, hogy ott hagyta az urát a lakadalom után 8 hónapra szakadtak el egymástól.

Tóth János nagyon el volt keseredve, de igyekezett bele nyugodni. Elgondolta magában, mint a hozzátartozói előtt is többször kifejezte: — A mi nem lehet, csak nem lehet. Ha nem szeret, örökös özívódás lenne a házunknál. Jobb így.

Tóth János azonban csak elgondolta ezt, mert a szívevel sehogysem tudott kibékülni. Mióta nem volt vele a felesége azóta még jobban érezte, hogy mennyire szereti őt. A lakadalom után 8 hónapra szakadtak el egymástól.

Tóth Jánosné haza költözött az apjához, de néhány holnap mulva be jött Debreczenbe es itt Vadon Sándor ügyvédnél szolgálathatott. Tóth János feltékeny kezdett lenni a feleségére s többször bejött Debreczenbe, hogy lesekkeljen utána.

Néhányszor be ment az asszonyhoz is es erőszakolta, hogy térjen vissza hozzá, de soha sem sikerült neki a rábeszélés. Aztán fenyegetésre fogta a dolgot s megígerte a feleségének, hogy lelövi. Várt is rá többször a kapuban, mikor a kutra kellett volna mennie az asszonynak. Ez felt és panaszkodott a gazdájának, ki rövid időn felmondott neki. Az asszony ekkor ismét vissza került a Józsára az apjához.

Nem tudhatni biztosan, volt-e az asszonynak szeretője; bár a községbeliek között kering ugyan valami pletyka, de soha sem vetek észre semmi, a mi az asszony hűtlenségét bizonyítaná.

Tóth Jánosné ezután még látni sem akarta az urát, sőt ha az utcán véletlenül találkozott vele, mindig kikerülte. Tóth Jánosnak nagyon fájt az elválás s akárhogy erőlködött is nem tudott belenyugodni. Többször üzent a feleségének, hogy jöjjön vissza hozzá, mert nem tud nélküle élni, de az asszony mindig azt üzenté vissza neki:

— Nem akarok kibékülni vele sohasem. Tegnapelőtt Tóth János az ösmerőseinek panaszkodott, hogy milyen keserves az élete így magánosan, mikor ő úgy szereti a feleségét. Azt mondta akkor, hogy még egyszer meg-

kísérli a vele való kibékülést, de — utoljára.

Hogy már ekkor eltökélte magát a legvégsőre is, azt abból lehet tudni, mert tegnap reggel benn volt Debreczenben sertéseket eladni s ekkor vett itt egy hatlövétű revolvért. Delben visszatért Felső-Józsára es két órakor elment a Szilágyi Gábor házához, a hol a felesége lakott.

Eleinte nehezen ment a feleségével való találkozása, de végre is a sok rábeszélésre engedett az asszony es szóba állott az urával. Szilágyi Gábor mindig szerette volna, ha a leánya kibékül Tóth Jánossal, mert sehogy sem volt inyére ez a kutya-macska barátság; addig beszélt most a leányának, míg ez kisse megszéledült. Tóth János szívbátóan kérte az asszonyt, hogy béküljön ki vele es ne legyen hozzá olyan kegyetlen, de midőn látta, hogy nem használ, azt az egyet kérte még tőle, hogy menjen el vele a paphoz es ott kísértsek meg a kibékülést. Sok kérésre beleegyezett az asszony s elment Tóth Jánossal három órakor delután Böör János felső-józsaí ref. paphoz.

Böör János bevezette őket az irodájába, melybe a konyhából nyílik ut egyenesen. Itt szokta hivatalos házi funkcióját végezni a lelkész. Egyetlen ablaka az iskola udvarára nyílik, ez előtt van egy régi szabásu nagy tölgyfa asztal, rajta allanak a hivatalos okiratok írószerek es könyvek. Az asztal es ágy közt van egy szék, melyen a lelkész ül s végzi teendőit, a vele szemben levő fal mellett a lóca, melyen a lelkészszel beszélő ügyes-bajos hívei szoktak ülni. Atellenben vele egy ágy, s mellette a kályha. Egyébent az egész iroda kiesiny alig 16 négyzetméter terjedelmű.

Böör János az asztal előtt állott meg, a házaspár pedig előtte. Az öreg szakácsné kint dolgozott a konyhában, de mint mondja, oly csöngesen beszéltek az irodában, hogy ő egy szót sem hallott.

Itt történt a véres eset, mely Böör János elbeszélése szerint így történt:

Tóth János szívbátóan panaszkodta el a sorsát es kérte az asszonyt, hogy béküljön ki vele, mert nélküle nem tud élni. Böör János szintén megpróbálta meggyőzni az asszonyt, hogy mennyire szereti őt az ura, s jobb lesz neki visszamenni hozzá, de minden beszéd hasztalan volt, mert midőn az ura utójára megkérdezte tőle, hogy akar-e visszamenni hozzá, az asszony indulatosan kiáltott fel:

— Nem es nem! Soha sem!

Erre Tóth János elsápadt es az ajkai is reszkettek, azután elfordultak a szemei es kirántotta a szüre alól a revolvért es oda kiáltott a feleségének:

— Majd jönnél még!

Ezzel az asszonnyra lőtt, de nem találta el.

Tóth Jánosné az ijedségtől sikoltozni kezdett es oda futott az asztalhoz mialatt ismét rá lőtt az ura s a golyó jobb mellébe furdott. Az asszonynak még volt annyi ideje, hogy Böör János háta megé menekült, de Tóth János utána futott es a remegő pap vállán keresztül bal halantekába lőtt a feleségének. Meg a pap bal arcát is megerzselte a lövés.

Az asszony összerogyott.

Böör János pedig ijedten futott el az asztaltól s ki akart menekülni, de a nagy füstben nem látott s neki ment a szekrénynek; a sarkában össze is törte az arcát. Ekkor dördült el még két lövés. Tóth János néhány lépést tett hátrafele, aztán az ágy mellett ketszer magára lőtt s baloldalával az ágyra hanyatlott.

A szakácsné, a mint meghallotta a lövéseket, felelmében kiszaladt az udvarra, s kiabálni kezdett. Ezalatt mar magához tért egy kisse a pap s a szőszoros értelmében kíváncszorgott a szobából a konyhába. Mikor a szakácsnéja meg pillantotta őt, oda szaladt hozzá es karjánál fogva kihuzta a konyhából az udvarra, onnan az utcára, mi közben kétségbeesetten kiabálta össze az embereket.

Többen bementek az irodába. A füst már némileg eloszlott s a véres kep ott állt a szemek előtt. Az asszonyt térden, homlokával a földre borulva találtak az asztal mellett.

Melléből es halantekából patakzott a vér. Még élt, de nem volt lélekzeténél.

Tóth János hanyatt feküdt a véres ágyon — lábai a földre lógtak. A revolvért, melyben még egy golyó volt, az ágy előtt találták meg.

Mindkettőjüket felemeltek s kivitték az udvarra. Tóth János ott még egyet lelekezett aztán meghalt. Az asszony is élt még akkor élt. Aztán őt es a holttestet a községi apoldába vitték be.

Tóth Jánosné ápolás alá vették, de nem lehetett eszméletre hozni s este tíz órakor ő is meghalt.

A csendőrök megejtették a helyszíni szemlét es Sáfra ny hajdu-szent-györgyi közjegyző este este 6 órakor következő táviratot küldte a debreczeni szolgabírói hivatalhoz es a kir. törvényszékhez: »Tóth János felső-józsaí lakos Szilágyi Juliannát a lelkészi hivatalban bekelletés alkalmával meglötte s aztán öngyilkos lert. A nő el. Intézkedést kérek. A csendőrök kint vannak.«

Böör lelkészt — 40 éves — az izgalom annyira kimerítette, hogy ágyban fekvő beteg, de nem akart sehogysem abban a szobában feküdni, a hol a gyilkosság történt.

Egyik ismerőse adott neki helyet.

Tóth Jánosnak az edes anyja es a nővére ma reggel itt jártak Debreczenben koporsót vásárolni. Szilágyi Gábor szintén megcsináltatta Debreczenben a leánya koporsóját.

A szerencsétlen házaspárt holnap fogják eltemetni felső-Józsan — két egymás mellett ásott sírba.

Ujdonságok.

Gróf Zichy Géza köszönete.

Zichy Géza gróf a következő levelet intézte Simonfi Imre kir. tanácsos polgármesterhez.

Nagyságos Simonfi Imre kir. tanácsos polgármester urnak

Debreczen.

Nagyságos Uram!

Szab. kir. Debreczen érdemes hatósága s különösen annak derek, hazafias érzelmeiben baráttalan közönsége, 25 éves írói es művészi jubileimom alkalmából szeretetének, rokonszenvének oly lélekemelő tanúságát adta, hogy szíves kötelességemnek ösmerem Nagyságod előtt köszönetemet es soha el nem muló hálamat kifejezni.

Kérem nagyságodat, szíveskedjék tolmácsolni e forró közönetet a jubileum rendező bizottság előtt, melynek minden tagja fardhatatlan buzgalommal igyekezett jubileumom ünnepejét emelni. Halás köszönetem fejezem ki mindazon egyesületeknek, melyek az ünnepek fényének emelésére engem kitüntetni voltak szívesek, s köszönetem Debreczen város sajtójának, mely a jubileum alkalmából is együtt ünnepelet az ünneplőkkel.

Szíveimben van véve e tösgyökeres magyar város, melyet mindig szerettem es fogok ezután is otthonomnak nevezni, s mely a míg élek, igaz, hű fiát bírja bennem.

Isten aldjá meg minden lakosát!

Kitünő tisztelettel

Debreczen, 1891. márcz. 31-én.

Gróf Zichy Géza.

* **Április 1.** Azt tartják, hogy ez a bolondok napja. Ma meg van engedve, hogy ki-ki ültesse fel embertársát, úgy a hogy tudja. Még az idő is felületett ma bennünket, reggel még szép napfényes volt, delután pedig a hó kezdett esni. — Az utcán egy fiatal embertől azt kérdezte valaki: Kit ültetett fel április 1-re? — A hitelezőimet — volt a válasz.

* **Honvéd gyűlés.** Az 1848-49-es honvédek vasárnap gyűlést tartottak a város háza nagy-tanácsstermében. A gyűlésnek ezélt az elnök választás lett volna, de ezt el kellett halasztani, mivel az alapszabályok mggsemmitűltek. Most tehát újból kell szervezkedniök. Legközelebb új gyűlést hívnak össze.

* Letört bimbó. Vértesi Gyula barátunkat, a kiváló tehetséges ifjú író és családját súlyos csapás érte. Mint mély részvétellel értesülünk sorduló kis leány-testvére márczius hó 28-án Pásztón kiszenvedett. Az általános tisztelt és szeretett Vértesi-család fájdalmát egyhite mindnyájunk igaz részvéte, a drága kis halott szerető bátyának szenvedő lelkét vigasztalja mindnyájunk szeretete! A lecsújtó gyászetről közzetköz jelentést vettük: Özvegy Vértesy Gyuláné szül. Patzek Izabella úgy saját, valamint gyermekei: Gyula Hajnalka és Dezső nevében fájdalomtól megtört szívvel tudatja forrón szeretett kis leányának HONKÁNAK folyó hó 28-án déli 12 órákor, életének 13-ik évében, hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A boldogult hült tetemei e hó 31-én délután 3 órákor fogtak a pásztói sírkertben a róm. kath. vallás hitelvei szerint örök nyugalomba helyeztetni. Pásztó, 1891. márczius 29-én. Béke hamvaira!

Apróságok.

Nines igazsága a közönségnek, amiért a mézarosokra haragszik, mert csakugyan nem adhatják a huzt olesón, miután „olcsó husnak higaleve” s így a közönség érdeke, hogy a hus ára feljebb emeltessek

Valópörben. Csakugyan el akarnak válni? Most, miután már huszonöt esztendőig éltek együtt.

— Hát azt hiszem, hogy ez csak elég!

A boldogság utja. A.: Ezt a Müllert mindenütt ott lehet látni, ahol fiatal nők vannak.

B.: Persze asszony után néz. És minden reggel végtelenül boldog, hogy nem talált magához valót.

Híres viszhang.

A leghíresebb viszhang Svájcban van Sz. József mellett. Ha az ottani barlangba beküld az ember: Mayer, a viszhang viszaküldte: Melyiket érti ön?

Hát azért.

Ünő: János, mit csinált maga az én fogkefémmel? Egészen fekete.

János: Czipőt tisztítottam, nagysága.

Ünő: Csak nem evett bolond gombát?

János: Nagyságának olyan kis lába van, hogy a többi fényesítő kefe mind nagyon nagy volt.

* Mi a dicsőség? A most elhunyt

Napoleon herceg beszélt el a következő történetek: Egyszer Párisban adott egy koldusnak, a ki különben elég intelligens asszonynak látszott, alamizsnát s azt kérdezte tőle: „Kihoz hasonlítok én?” — „Nem tudom,” felelt a koldus asszony. „Nézze meg ezt — s nézzen rám,” — és odanyújtott egy Napoleon-aranyat, „Valóban, ehhez ön hasonlít,” — mondá az asszony. „S tudja-e, hogy ez kicsoda?” — kérde a herceg. „Nem tudom.” — „Ez a nagy Napoleon arczképe.” — „A nagy Napoleonné?” — „Hát az kicsoda?” — „Ime mennyit ér a világ dicsősége! Párisban van egy francia asszony, a ki valaha jobb időket látott s fogalma sincs arról, hogy ki volt a — nagy Napoleon!”

* Színházi leltározás. A városi tanács holnap egy bizottságot fog kiküldeni a színházi leltározás megejtése végett. E bizottságba a város részéről Tikos István küldi ki a tanács, Valentin Lajos szintén megbízvalót a maga részéről s e két tag egy harmadikat választ elnökül. Hárman Telegdi közlegyőttel átvesszik a Valentinnek használat végett átadott díszleteket stb. és leltározzák azokat.

* Vásáros közönség figyelmébe.

A nagyv. kereskedelmiügyi m. kir. miniszter ur Boreg vármegye területéhez tartozó Bilke község részére f. évi április 8—0-re pótországos vásárt engedélyezett; továbbá megengedte, hogy M.-Sziget városban a f. é. október 12—17-re eső országos vásár ez évben kivételosen folyó évi október 5—10-én tartassék meg; — miről az érdekeltek ezennel értesítetnek. Debreczen, 1891. márcz. 28. A kereskedelmi és iparkamara.

* A erdélyi róm. kath. status összes egyházi és egyéb épületének tűzkár elleni biztosítását a »Kolozsvári Ellenzék« értesítése szerint öt pályázó társintézet közül előnyös díjtételeivel a »Magyar-francia biztosító részvény-társaság« nyerte el

* Szabó iparosok, posztógyárosok, és kőbánya tulajdonosok figyelmébe.

A m. kir. államvasutak igazgatósága a legközelebbi 3 év alatt szükséges szolgálati egyenruhák és ezek elkészítéséhez megkívántató felső kelme és csikos vászon, — ugyanazon igazgatóság budapesti üzletvezetősége f. évi május 1-től december végéig szükségelt darabolt kavics, nagy és kisméretű és kötörmelék (ágyazáshoz, utfenntartáshoz, partbiztosításhoz és alapozáshoz) szállítására pályázatot hirdetvén, erre oly megjegyzéssel hívjuk fel a szállításban részt venni óhajtok figyelmét, miszerint az idevonatkozó közelebbi feltételek és a szolgálati egyenruhákhoz felhasználandó posztó minták az alulirt kereskedelmi és iparkamara hivatalában (N.-Hatvan-utca 1445 sz.) a hivatalos órák alatt megtekinthetők; — a kavics, termés és kötörmelék szállításához felhasználandó ajánlati ív pedig a m. kir. államvasutak budapesti üzletvezetősége anyagbeszerzési osztályától I/c. Budapest külső kerépesi ut 2-ik házesoport megszerezhetők. Debreczen, 1891. márcz. 28. A kereskedelmi és iparkamara.

* Köszönet. Mindazon t. urhölgyek s urak, kik a nagyhét, illetve husvétkor a róm. kath. templomban tartott isteni tiszteleteken megjelenni s ott énekükkel az isteni tisztelet fényét emelni kegyesek voltak, fogadják sziveségükért hálás köszönetem. Balogh György r. k. kántor.

* Gép- és vasgyárosok figyelmébe.

A m. kir. államvasutak gépgyáranak és a díósgyári m. kir. vas- és aczélgyár igazgatósága egy darab kötéltájtású gőzröp, — továbbá egy darab 10,000 kgr. és két drb egyenkint 2000 kgr. hordképességgel bíró futódarunak zártkörű pályázat utján való biztosítása czéljából pályázatot hirdetvén, erre oly megjegyzéssel hivatik fel az érdekelt körök figyelmé, miszerint az idevonatkozó közelebbi szállítási feltételek az alulirt kereskedelmi és iparkamara hivatalában (Nagy-Hatvan utca 1445 sz.) a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Debreczen, 1891. márcz. 28. A kereskedelmi és iparkamara.

Minisztergyilkosság.

— Bizalmas tudósítás. —

Tek. szerkesztőség! A lapokbar többféle-kép irták le Beltsev pénzügyminiszter meggyilkoltatását. Mondhatom uraim, hogy egyetlen egy sem hiteles. A való az, a mit én — mint szemtanú — elmondok.

A gyilkosság estéjén — szép tavaszi este volt — 7 óra után sétáltunk a konstantinápolyi utcán: én, Stambulov és Beltsev. Ők ketten karomfogva, én hol mögöttük, hol előttük. Rövid séta után Stambulov így szólt:

— Kedves kollega, nem térnénk be egy kis papramorgóra a jámbor Owkowlow kioszkjába!

— Miért ne ezimborá! válaszolá a jókedvű Beltsev, ki ekkor nem is sejté, hogy a halál mellette ólalkodik.

Betérték és én követtem. Magam is szükségét láttam egy kis gyomorerősítőnek.

— Owkowlow, te vén medve kiáltá. Stambulov ur — gyorsan sligoviczát, mert a kegyelmes urak szonjazznak.

Erre Beltsev jóízűen nevetett. Én is nevettem, de hát ki az ördög ne nevetett volna a Stambulov tréfás kedvén.

Néhány pohár snapsz elfogyasztása után ismét a konstantinápolyi utcára léptünk és falytattuk sétánkat. Beltsev és Stambulov karomfogva, én hol előttük, hol mögöttük. Rajtunk kívül még néhány zsandár is ólalkodott,

a kik nyilván tudták, hogy Beltsevhez közel jár a halál.

A két miniszternek jó kedve volt. Stambulov mosolygó arcczal és ravasz tekintettel nézett a kutra siető Anika Bolovnára, míg Beltsev pénzügyminiszter egy szaktudós fináncz komolyságával »szimatolta«, ha vajjon jól adott-e vissza a nagy bankból Owkowlow, a vén czukrász.

Helyes, helyes — mormogá a derék pénzügyér — és e pillanatban egy lövés dördült el. Aztán egy másik harmadik és a következő pillanatban a szerencsétlen Beltsev átlőtt mellél, halva rogyott össze.

Ekkor a közelünkben lévő zsandár is fegyveréhez nyult és azt — nem tudni merre — elsütötte, aztán a kardját kihuzta és a merénylő mellé lépve, annak vállára ütött és az sugta neki bolgár nyelven:

— Upré kodé!

Ez azt teszi magyarul hogy: »Szaladj komé!»

Erre a merénylő szerencsésen elinalt.

Én siettem egy török jóvendőmondóhoz és megjutalmazván őt mondám:

Szólj oh jámbor muzulmán, ki pihensz a hatalmas Allah szakállának árnyékában, hogy miért gyilkolták meg Beltsevet?

Ekkor a száz esztendő török rövid hokus-pokus után egy fényes ezüst pénzt mutatott fel.

— És szólj oh jámbor muzulmán, hogy a zsandár, miért nem talált és miért, hogy csak kardjával érinté.

A jóvendő mondó és minden titkok olvasója ismét egy fényes ezüst pénzt mutatott fel.

Közelebb léptem aram és tisztán kivettem, hogy az a pénz — muszkarubel volt.

PALKOV.

Irodalom és művészet.

Az Eperjesi Széchenyi-kör. 1891.

Évi február hó 15-én tartott közgyűlésében elhatározta, hogy gróf Széchenyi István születésének százados évfordulóját a f. év őszén megünnepli. Ezen czélból kettős irodalmi nyílt pályázatot hirdet: 1. Kivántatik egy gróf Széchenyi István érdemeit dicsőítő óda. Az óda 10—15 hat, vagy nyolcz soros versszakokban írva, a diszgyűlésen való elszavalásra legyen alkalmas. Pályadíja 100 frank aranyban. 2. Kivántatik egy verses drámat prolog, mely gróf Széchenyi István hazafias működéséből meritvén tárgyát, színpadi előadásra legyen megalkotva. Pályadíja 200 frank aranyban. A pályamunkák idegen kézzel leírva s a szerző nevét rejtő jelíges levélkékkel ellátva f. évi június hó 1-éig bezárólag nyújtandók be az »Eperjesi Széchenyi-kör« titkárnál.

Uj tankönyvek. Tudvalevő, hogy iskolánk egész a legújabb időkig a classica nyelvek oktatásánál németországi szövegkiadásokat használtak. E visszás állapot megszüntetésére alapította a Lampel-czég a »Bibliotheca scriptorum graecorum et romanorum« című vállalatot, mely Ponori, Thewrewk Emil egyet. tanár gondos vezetése alatt immár a nyolczadik kötetig jutott. Ez is — Cicero »Do Officiis« cz. műve — méltóan sorakozik az eddig megjelentekhez, melyek ugy paedagogiai, mint philológiai szempontból föltétlen elismeréssel találkoztak. A szöveget Csengeri János egyetemi magántanár recenseálta, a külföldi recenziók kellő felhasználásával ugyan, de mégis sok önállósággal és számos javítást téve, melyekről a tanulóság »praefatio« ad számot. A könyv kiállítása izléses, a nyomás tiszta és a mi ilyenmü könyvnel rendkívül fontos, sajtóhibáktól ment. Ára a kilencz ives műnek csak 48 kr.

Méréstan. A polgári fiu iskolák eddig híján voltak az olyan eredeti magyar tankönyveknek, mely a méréstani ismereteket arra való

tekintettel tárgyalja, mennyiben illenek azok ez iskolák tantervébe. Most a Lampel-czég e szükségletnek is megfelel. Közbevetésül egy Lengyel Sándor polg. iskolai igazgató tollából származó „Szerkesztő és Gyakorlati Mérés-tan”, mely így a mérési sikkalakat szerkesztés, mind pedig a különböző gyakorlati méréseket (földterületek mérése, víz-szintezés, magasság-mérés, térfogat-kiszámolás) felőlel. Kivált a második, praktikus rész megírásában mutatkozik a szerzőnek kiváló szakképzettség; a tanulók értelmiségére mindig kellő figyelemmel van és a rajzok egész tömegével (252 fametszettel) teszi a szöveget még világosabbá. E „Mérés-tan” bizonyára kiváló helyet foglal el a jó polgári iskolai tankönyvek ama sorozatában, melyekkel a Lampel-czég hazai oktatásügyünknek már eddig is becses szolgálatokat tett. A könyv ára 80 kr.

A magyar szent korona országainak térképe, készítette Hátsék Ignác, m. k. térképész. Magyarország földrajzi oktatásának e nélkülözhetetlen taneszköze oly világos, tiszta, szép nyomású, könnyen áttekinthető alakban jelent meg, s a mellett ára is (20 kr.) oly csekély, hogy bizonyosan minden magánhasználatra is melegen ajánlhatjuk, mint-hogy aránya (1:2.500.000) elég nagy ahhoz, hogy az ember minden fontosabb dolgot megtaláljon rajta. Megjelent Lampel Róbert könyvkereskedésében.

Magyar Alkotmánytan. Mióta népközlökben az alkotmánytan elfoglalta az öt megillető helyet, e tudomány egyetlen tanulónyve sem felelt meg a tanterv-előírt rendelkezéseknek oly teljes mértékben, mint az a szabatos, rövidre vont és mégis kimerítő munkácska, melyet a honpolgári jogokról és kötelezettségekről dr. Csiky Kálmán műegyetemi rendes tanár szerkesztett. Egyszerűen és világosan tárgyalja anyagát, apró részletekbe nem téved, de azt a mi lényeges, el nem hagyja soha. Az előtűnik levő új kiadásban a szerző megtette mindazokat a változtatásokat, melyeket az azóta alkotott törvények maguk után vontak; így pl. a királyi táblák új székhelyei már fel vannak benne sorolva. — A könyv ára kötve 24 kr és Lampel Róbert könyvkereskedésében jelent meg.

CSARNOK.

Hollandi emlékek.

Irtta s a „Csokonai-kör” márczius 19-iki estélyén felolvasta: **Nagy Zsigmond.**

Tárgyunk legvonzóbb részletehez érkeztem és ha időm engedné, oly szívesen beszélgetnék önökkel órákon át a tenger ezer varázsaról, a kikötő nyüzsgő eleteréről, a tarka sokadalomról, mely szemünk előtt folyton változva és mégis soha véget nem érve, elterül; megmutatnám önöknek az óriási tarházakat, melyek maguk nagyobb helyet foglalnak el mint egész Debreczen, persze csak a várost értem — öt világ rész legbecesebb árnyalatai vannak tulterhelve; elvezetném önöket Rotterdam hajógyarába, a hol épülnek a tenger aczelszörnyei és sorra járnók együtt a kohókat, melyeknek nyitott száján át vakító tűzfolyam tör ele, de nem szabad szem elöl tévesztennem, hogy időm rövid s az önök nagybecsű figyelméi nem szabad visszaélnem, mert még nem egy fontos tárgy van, melyet megemlítenél semmi esetre sem hagyhatók.

A hajókról beszélgetve legutóljára, mint legközelebbi rokon tárgyra, a közlekedést másik nagy eszközére, a vasútra — térhetünk át. Hollandiának csatornái után tán vasúta van legtöbb. Az egész ország át meg át van szövve vasúti hálózattal; alig van valamire való falu is, melynek ha mássa nem, de legalább ilyen gőz „tramway”-je ne legyen, a melyen ez a mi debreczeni lüféjünk, mely a nagyerdőre repít bennünket. A vasutak legnagyobb részben államiak, s a társulati vasutak között csak egy van, a „Nederlandsche Rijn-Spoorweg”, a németföldi rajnai vasút. Már azokból, a miket Hollandiáról eddigél tudunk, lehet következtetni, hogy a vasútépítés

ott óriási technikai akadályokba ütközik, nem, mintha sok alagutat kellene furni, mert hisz Hollandiának akkora domborulata sincs, mint egy jóravaló tyukszem, de annál több csatornat kell áthidalni. Vannak vidékek, a hol a vasut sokkal többet megy hídron, mint gáton. A legnagyobb szerű hidjak a Keluenbergi. Utrechttól mintegy 2 órányira, melynek hossza 820 méter, és a Rotterdami viaduct, mely a város fölött vonul végig s mely a folytatását kepező Maas hídjával együtt meghaladja az öt kilométer hosszúságot. Daczára azonban, hogy ilyen óriási költségre kerül a vasútépítés, a szállítási díj sokkal olcsóbb mint nálunk Magyarországon, egész a legújabb időkig volt, sőt a közép távolságokon még ma is olcsóbb a mi talán annak tudható be, hogy a forgalom is aránytalanul nagyobb. Mit mondanak pl. önök ahhoz, hogy Utrechttől Amsterdami naponként 24 vonat indul s ugyanannyi is érkezik, igaz hogy két külön vonalon. A vonatok haladási sebésége hasonlíthatatlanul nagyobb, mint a mi gyorsvonatainké, nem is szólva a püsp. Ladányi—debreczeni mintavonatokéról. A vonatok érkezése és indulása szigorú pontosággal történik és pedig minden zakatolás, minden siketítő esengetés nélkül. Mindenki tudja hogy melyik az ő vonata mert minden coupé oldalára nagy betűkkel fel van írva, hogy hová megyen s hogy mikor indul, felnyitja maga a coupé ajtaját, belül s mikor az indulási perc eljő, a vonat megmozdul s már utban van, mikor egy füttyel „Isten hozzád”-ot mond az államásnak.

Ha ezekre a példásan berendezett vonatokra rábizzuk magunkat, villámgyorsasággal repitenek egyik városból a másikba, vegyük hat egy küssé ezeket szemügyre. Hollandiának fővárosa Amsterdam, székvárosa Haga s ezek mellett főbb metropolisok Rotterdam, Utrecht és Leiden. A hollandi városok általában ódon szerűek, épületeik nagy része még a XV-XVI-XVII-ik századokból való, azon kor sajátos viseése szerint épülve.

Az utcák helyét csatornák foglalják el, s ezeknek partjain raktárok vannak, s a hajók közvetlenül a raktárak előtt állapodnak meg s így a ki és berakodás legnagyobb könnyűséggel ezközölhető. A raktárak fölött, tehát már emeleten, van a tulajdonképpeni utca, vagyis a gyalog és kocsis közlekedésre szolgáló kövezett út. A hollandi városok ezért mind vízben annak optve s Amsterdam éppen egy a tengertől ellopott óriási területen, csőlöpökere. Amsterdam egy színvonalon áll Velencezével, a mi a vízességet illeti, de mennyi fölötte áll annak, tisztaság tekintetében. Ki nem halott már a Hollandi tisztaságról? Ott az utca kövezete tisztább, mint nálunk sok házunk a belseje. A hollandi városok egyenruhas szolgáló hada legtöbb büszkeséget abban találja, hogy a haztájeka olyan legyen, mint a tükör. Napjában háromszor is árvizet rögtönöznek az utcára s nagy drótkéfékkel neki állva, elszántan kefélik a türelmes kövezetet.

A hazak különös módon vannak építve, apró, ökönyi vasas téglából és oly rémületes vékony fallal, hogy jóra való magyar ember, ki az öles vastag falakhoz van szokva, nem minden remegés nélkül szánja rá fejét, hogy ilyen kártyaházban lakják. A hazak általán keskenyek és magasak, kalitkaszzerű apró szobácskakkal. A földszinten szinte mindenütt bolt van és az emeleti lakóknak azon kell keresztülni járnok. Az emeletbe nyaktörő, meredek, keskeny, szűk és sötét lépcsők vezetnek föl, a melyeken a nem benszülöttnek oly nehéz a járást megtanulni, hogy én pl. meg az 5 ik hónapban sem tudtam szobámba ugy felhatolni, hogy meg ne botlottam volna. A szobák falai tapétákkal vannak bevonva, a mi nagyon böles dolog ott abba a nedves országban, mert így télen át a tapeta és a falközött levő levegő réteg megövjia a szobát a hideg behatása ellen. Az ablakok rendszerint a mennyezetig fölérnek s nem szarnyra nyílnok, hanem az alsó szakaszt ugy kell mindenestől a levegőbe föltozni. A padlózatot, mint már előbb egy izben halottuk, szőnyegek fődik. Ebből folyik aztan a hollandusoknak az a szokásuk, hogy a szobában soha nem viselnek cipőt, csak komótezi-

pőt, a mely szokás tán kihatással van lábaik elszélesedésére is. A butorzat a lehető leke-nyelmesebb. A mit csak az emberi testnek dédelgetésére kilehet találni, azt ott mind megtalálhatod. Pompás henyelő székeket, melyek a test minden mozdulatához alkalmazkodnak, rengő pamlagokat, stb.

(Folyt. köv.)

Közgazdaság.

Budapesti gabonatózsde. Április 1-én. Buza tavaszra 850 pénz, 851 árú, máj.—jun. 830 pénz, 832 árú, őszre 798 pénz, 796 árú. — Tengeri (új) 1891. máj.—jun. 632 pénz, 636 árú. Zab tavaszra 702 pénz, 704 árú, őszre 611 pénz, 625 árú. Káposztarepe aug.—szept. 1495 pénz, 1505 árú.

Kőbányai sertésüzlet.

A sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

április 1.
a) Hízott sertés árak: I. Magyar első rendű: 1. Öreg nehéz (páronként 300—400 klgon felüli súlyban) 47.—48.—. Öreg közép (páronként 300—400 klg. súlyban) —. 3. Fialat nehéz (páronként 300 klgon felüli súlyban) 50.—51.—. 4. Fialat közép (páronként 251—320 klg. súlyban) 49.—50.—. 5. Fialat könnyű (páronként 250 klgig terjedő súlyban) 48.—50.—. II. Magyar szedett: 6. Nehéz (páronként 280 klgon felüli súlyban) —. 7. Közép (páronként 220—240 klg. súlyban) 49.—50.—. 8. Könnyű (páronként 220 klgig terjedő súlyban) 47.—50.—. III. Szerbiai: 9. Nehéz (páronként 260 klgon felüli súlyban) 49.—50.—. 10. Közép (páronként 220—260 klg. súlyban) 49.—50.—. 11. Könnyű (páronként 220 klgig terjedő súlyban) 4850—4950. Sertés létszám: márcz. 22. napján volt készlet 111815 darab. A hízott sertés üzleti irányzata: könnyű árú keresett. Hízalmi való sertés —. —, malacz (4—11 hónapos korban felhajtatt) —.

Felelős szerkesztő: **Kósa Barna**
Kiadók: **Szinay Gyula** főszerkesztő.
Dr. Bakonyi Samu, főmunkatárs.

Kényelmes lakás.

Széchenyi-utca 1766. számú ház emeleti lakosztálya folyó év majus 1-től kezdve kiadó.

136.

AZ „ISTVÁN” GŐZMALOM TÁRSULAT ÁRJEGYZÉKE

helyben kötelezettség nélkül

és az 1887. április 16-án Budapesten tartott általános magyar malom-gyűlésen megállapított s 1887. évi június 1-én életbeléptetett eladási fizetési és szállítási módzatokra vonatkozó egyezmények szerint.

Kézpénz fizetés mellett, zsákkal együtt	100 kltó
A. Asztali dara nagy és aprószemű	16,30
B. Szinte » közepeszerű	15,80
0. Királyliszt	15,80
1. Lángliszt	14,20
2. Montliszt	14,—
3. Zsemlyeliszt 1-ső rendű	14,—
4. » 2-od »	13,—
5. Fehér kenyérliszt 1-ső rendű	13,—
6. Szinte » 2-od »	12,80
7. Közép kenyérliszt 1-ső rendű	11,20
8. Szinte kenyérliszt 2-od rendű	10,40
8½. Barna » 1-ső » á 70 kg.	10,40
9. Lábliszt » » 70 »	8,80
10. Veres liszt » » 50 »	8,20
11. Fírom korpa zsákkal » » 50 »	4,80
12. Durva korpa zsákkal » » 50 »	4,80

A finom és durva korpa árából eddig egyezmény folytán szintén beszűnttetett.

Debreczen, 1891. ápril 1.

Nyilttér.

Leszállított árak.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy a házban folyó építkezések folytán üzlethelyiségemből kénytelen vagyok **egy időre** kiköltözni s ennek következtében az üzletemben főlhalmozva lévő árukat márczius 1-sejétől kezdve

beszerzési árak mellett

árusítom el.

Tisztelettel
BENYÁTS EMIL.

Rickl József Zelmos

DEBRECZEN.

Ajánl valódi **oberndorfi répa-magot**, legjobb minőségű **francia és magyar luczerna-**, vörös virágú **lóhere-**, ugyintén angol és francia **fűmagot.**

Buza pácóláshoz legjobb minőségű **kékkövet**, továbbá **gépolajat**, olajban tört **festékeket**, mindennemű **fűszerárúkat**, legutányosabb árakon.

A temesvári és aradi **tömörített marha-trágya gyáraktól** az egyedüli fő-raktárt átvettem és elfogadok egész kocsisománnyra való, vagy kisebb mennyiségű megrendeléseket is.

Mödlingi Czipógyár

Debreczen,

Nagyvarad utca 2130.

Dáson fölszerelt raktár

Férfi-, Női-, Fiu- és Leány czipők**ből** továbbá

Báti-, Sétány-, Mennyasszonyi-, Házi- és Torna-czipók.

Férfi-, lovagló-, vadász és utazócsizmák.

A legolcsóbb gyári szabott árak minden egyes pár talpára be van vésve.

— Elv: jó és olcsó. —

MATTONI-FELE
GISSHÜBLER
legértékesebb savanyú-kút
SAVANYÚ-KÚT

Nagy elterjedtsége folytán arra indit egyeseket, kik saját ásványvizeik értékéről vajmi keveset tartanak magukra nézve nagyobb sikert a közönség elámitásá-
ból vannak: hogy es-kélyebb értékű savanyúvizeiket, a méltán a savanyúvizek királyának nevezett Giesshübleri vízhez hasonló címleppal látják el. Habár Mattoni Henrik ur ilyenmü szedeigéseket a törvénynyújtott minden eszközzel földöz, mégis helyén lévőnek találjuk hogy a t. cz. közönséget ilyenmü vállalkozók üzelmé-
lől intsek, valamint hogy felkérjük, miszerint a Giesshübleri vízért, valamint a dugaszba beágotott e-
zsvakra: Mattoni's Giesshübler figyvelni méltóztassák

Uj temetkezési intézet!

DANKÓ MIHÁLY

ujjonnan berendezett

temetkezési intézete

DEBRECZENBEN,

Czepléd-utca 2155. szám alatt, a gyógyszerházzal szemben.

Elvállal

TEMETÉSEK RENDEZÉSÉT

a legegyszerűbbtől a legmagasabb igényeket kielégítőig, a legnagyobb csinnal kiállítva, helyben mint vidéken.

HULLASZÁLLITÁST

szabadalmazott légmentes érczokorsókban, minden irányban eszközöl, vasuton arszabály szerint.

Halottas kocsijai

a legmagasabb igényeknek megfelelnek

Mindennemű ércz- és művirág-koszorúk

felirással vagy a nélkül, a mai kor kivanalmához mért olcsó árért.

A midőn új vállalatomat a nagyérdemű közönség partoló figyelmébe ajánlom: ígérem, hogy számos éven keresztül szerzett tapasztalatomat a gyászoló felek irányában, szigorú pontosság és figyelem által fogom érvényesíteni.

Debreczen, 1890. november hó.

Kiváló tisztelettel:

DANKÓ MIHÁLY,
temetkezési intézet-tulajdonos.

KILLER EDE

butorraktára Debreczenben, főpiacz.

Ajánlja a legnagyobb választékkal berendezett

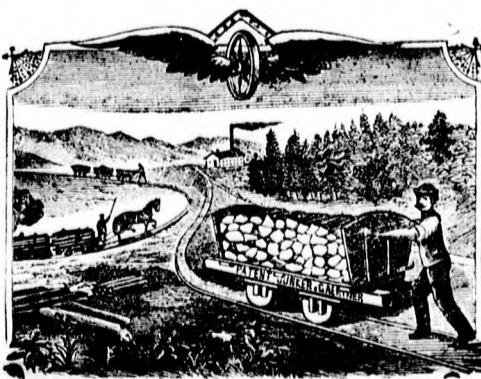
BUTOR RAKTÁRÁT

legújabb rajokkal, szövetmintákkal, s nagyobb megrendeléseknél 150 centiméteres mintákkal is készséggel szolgálak.

Árjegyzéket kivanatra bérmentve küldök.

Teljes tisztelettel

Killer Ede.

JUNKER és GARTNER

Budapest, IV. vácsi-utca 21.

Az 1890. évi bécsi gazdasági és erdészeti kiállításon a nagy ezüst éremmel kitüntetve.

Szállit:

szállítható és allandó mezei és erdészeti vasutakat.

Erdészeti kocsik hosszú fa és tűzifa szállítására.

Pálya berendezések kivanatra általunk eszközöltetnek és üzemre keszen átadatnak.

A „DEBRÉCZENI” NYOMDA RÉSZV. TÁRSASÁG

NYOMDÁJA

(Nagy-uj uteza 1702. sz. Konrád-házban)

teljes új berendezéssel,

elvével mindenemű nyomtatványokat n. m. folyóiratok, számlák, körlevelek, g. y. újszjelentések, bál- és lakadalmi meghívókat és táncrendeket, kereskedelmi-, ügyvédi- és községi nyomtatványokat stb.

a legizlésesebb körökben és jutányos árak mellett.

↳ Vidéki megrendelések Erdélyi István nyomdai művezető nevére czimzendők. ↩

↳ Új vállalatunkat, hol északraleti Magyarország legregibb és legelőnyösebb politikai naplapja a

„DEBRÉCZENI”

is nyomatik, ajánljuk a helybeli és vidéki közönség szíves pártfogásába.

↳ **Bíróségi nyomtatványok készletben vannak.** ↩

Nyomatott a „Debrécseni” nyomda részvénytársaság nyomdájában. 1891.